

En jämförelse av information om reptiler från djuraffärer i förhållande till svensk lagstiftning

En svensk enkätstudie

Eira Wertsén och Rebecca Matani

Självständigt arbete i djuromvårdnad • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2026

En jämförelse av information om reptiler från djuraffärer i förhållande till svensk lagstiftning. En svensk enkätstudie

Comparison of information about reptiles between pet stores and Swedish legislation. A Swedish survey study

Eira Wertsén och Rebecca Matani

Handledare:	Maria Andersson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Bitr. handledare:	Claes Anderson, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Examinator:	Lisa Lundin, Sveriges lantbruksuniversitet, institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Omfattning:	15 HP
Nivå och fördjupning:	Grundnivå, G2E
Kurstitel:	Självständigt arbete i djuromvårdnad
Kurskod:	EX0994
Program/utbildning:	Djursjukskötprogrammet
Kursansvarig inst.:	Institutionen för Kliniska vetenskaper
Utgivningsort:	Uppsala
Utgivningsår:	2026
Omslagsbild:	Eira Wertsén
Upphovsrätt:	Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.
Nyckelord:	Allmän temperatur, badvatten, foder, inredning, luftfuktighet, minimimått, omvårdnad, orm, sköldpadda, substrat, värmekälla, ödla.

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för tillämpad husdjursvetenskap och välfärd
Tillämpad etologi

Sammanfattning

Reptiler har blivit allt mer populära som husdjur i Sverige. Trots att många reptiler köps från djuraffärer är information som lämnas ut i samband med köp ofta bristfällig eller felaktig. Detta är mycket problematiskt eftersom flera studier har visat att reptilägare har bristande kunskap om sina reptiler. En orsak till detta kan ha varit att reptilägare har svårt att hitta information för artspecifik skötsel för sin reptil. Syftet med kandidatarbetet var därför att analysera informationen reptilägare fick från djuraffären vid inköp av reptiler och jämföra den med svensk lagstiftning.

För att undersöka detta utfördes en enkätstudie. Enkätens frågor baserades på Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80. Resultaten från enkäten visade att majoriteten av respondenterna inte fått information om vilka minimimått som gäller för deras reptilart. Ungefär hälften av respondenterna fick information om lämpligt substrat, inredning, badvatten, temperaturgradienten och foder men kvaliteten på informationen var mycket varierande. Majoriteten av respondenterna hade antingen inte fått information om lämplig luftfuktighet och allmän temperatur eller så hade de fått information som inte stämde överens med reptilartens behov. En stor andel av respondenterna fick information om lämpliga värmekällor och majoriteten av dessa fick information som var samstämmig med föreskrifterna.

Enkätstudiens resultat visar att informationen från djuraffärer är både bristfällig i mängd och kvalitet i jämförelse med svensk lagstiftning. Studenterna skulle vilja se revideringar i L80. Ytterligare svenska studier är nödvändiga för att undersöka hur väl svensk lagstiftning följs.

Nyckelord: Allmän temperatur, badvatten, foder, inredning, luftfuktighet, minimimått, omvårdnad, orm, sköldpadda, substrat, värmekälla, ödla.

Abstract

Reptiles have increased in popularity as pets in Sweden. Even though many reptiles are bought from pet stores the information provided at the time of purchase is often inadequate or incorrect. This is very problematic since multiple studies have shown that knowledge about reptile husbandry is lacking among reptile owners. The reason for this might be that it can be difficult for reptile owners to find species-specific information about how to care for their reptile. Therefore, the purpose of this study was to analyse the information provided by pet stores to reptile owners at the time of purchase of a reptile and compare it with Swedish legislation.

To examine this a survey was conducted. The questions for the survey were based on The Swedish Board of Agriculture's regulation Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80. The results from the study showed that the majority of the respondents had not been given any information about the minimum dimensions required for their species of reptile. About half of the respondents received information about suitable substrate and furnishings, bathwater, temperature gradient and diet but the quality of the information varied greatly. The majority of the respondents had either not been given any information about appropriate humidity and general temperature or had received information that did not apply to the needs of the reptile species. A large proportion of the respondents received information about suitable heat sources and the majority of these received information that was consistent with the regulations.

The results from the survey show that the information from pet stores is lacking in both amount and quality compared to Swedish legislation. The students would like to see revisions in L80. Further studies conducted in Sweden are needed to investigate how the legislation is followed.

Keywords: Bathwater, diet, enclosure size, furnishing, general temperature, heat source, humidity, husbandry, lizard, snake, substrate, tortoise, turtle.

Innehållsförteckning

Tabellförteckning	7
Figurförteckning	8
Ordlista	9
Förkortningar	10
1. Inledning	11
1.1 Syfte	12
1.2 Frågeställningar	12
2. Bakgrund	13
2.1 Djurskyddslagen	13
2.2 Föreskrifter och allmänna råd	13
2.2.1 Utrymme och substrat	13
2.2.2 Inredning och badvatten	15
2.2.3 Klimat	16
2.2.4 Foder	17
3. Material och metod	18
3.1 Litteraturbakgrund	18
3.2 Enkätundersökning	18
3.2.1 Urval	18
3.2.2 Utformning och struktur	19
3.2.3 Databearbetning	19
4. Resultat	20
4.1 Utrymme och substrat	20
4.2 Inredning och badvatten	21
4.3 Klimat	22
4.4 Foder	24
5. Diskussion	25
6. Konklusion	34
Referenser	35
Tack	39
Bilaga 1	40

Tabellförteckning

Tabell 1. Facebookgrupperna och forum som enkäten skickades ut i.....	19
---	----

Figurförteckning

Figur 1. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om minimikrav för utrymme för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.	20
Figur 2. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om lämpligt substrat för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.	21
Figur 3. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om lämplig inredning för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.	22
Figur 4. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om lämpliga värmekällor för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.	23

Ordlista

Term	Definition
Ektoterm	Djur vars kroppstemperatur regleras efter omgivningstemperaturen. Även kallat växelvarm.
Pyramidisering	En typ av deformation av sköldpaddans skal.
Racksystem	Primitivt system av plastlådor som vanligen endast innehåller de resurser som krävs för överlevnad. Systemet används vanligen utomlands vid uppfödning för att få plats med många reptiler på en liten yta.
Strålningsvärme	Den värme som uppstår när strålarna från en värmekälla träffar en yta.
Temperaturgradient	En kall och en varm sida av terrariet för att ge reptilen möjlighet till värmereglering.
Vada	Gå i grunt vatten.

Förkortningar

Förkortning	Betydelse
SFS	Svensk författningssamling
SJVFS	Statens jordbruksverks författningssamling
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet

1. Inledning

Det blir allt vanligare i Sverige att ha reptiler som sällskapsdjur. År 2025 var reptiler representerade på 9 av 20 placeringar över de vanligaste smådjuren på Agrias topplista (Agría 2026). Det saknas dock statistik över hur reptiler vanligen införskaffas i Sverige, men det finns undersökningar från andra länder. En portugisisk enkätstudie av Azevedo et al. (2021) visade att 65 % av reptilerna införskaffades från djuraffärer. En annan enkätstudie om ödlor i Australien visade att 56,6 % av ödlorna införskaffades från djuraffärer (Howell & Bennett 2017). Motivet till att införskaffa reptiler varierar, Howell och Bennett (2017) undersökte även varför reptilägare valde att köpa sin första reptil. Studien visade att de vanligaste svaren var ett intresse för arten, en vilja att vara unik, erfarenhet av reptiler från barndomen och utmaningen av att hålla icke-domesticerade djur.

Det finns en stor variation av reptiler där varje art har specifika behov. Flera studier har undersökt vilka kunskapsbrister som kan förekomma i hållandet av reptiler. Enkätstudien av Howell och Bennett (2017) visade att 47,6 % av de respondenter som ägde ödlor vars naturliga klimat är tropiskt och subtropiskt svarade att de inte visste vad luftfuktigheten var i ödlornas terrarium. På samma fråga svarade 80,2 % av de respondenter som ägde ödlor vars naturliga klimat är tempererat att de inte visste vad luftfuktigheten var i terrariet. En enkätstudie gjord av Crisante et al. (2023) visade visserligen att reptilägare hade högre förståelse för vikten av att uppfylla reptilers olika behov jämfört med personer som inte ägde reptiler. Studien visade däremot bristande kunskap hos reptilägare om hur reptilers behov av en välanpassad och berikad livsmiljö tillgodoses. Vidare föreslår författarna att kunskapsbristen kan bero på svårigheter för reptilägare att hitta korrekt information inriktad på specifika arter av reptiler. I en studie gjord av D’Cruze et al. (2020) besöktes sammanlagt sex utställningar (tre i Nordamerika och tre i Europa) där välfärden hos totalt 4855 kungspytonormar observerades. Alla observerade ormar hölls under förhållanden som låg under minimikraven. Storleken på inhägnaderna var mindre än ormarnas fulla längd, vatten och möjlighet att söka skydd saknades, substrat var inte tillgängligt eller var bristfälligt.

Detta kandidatarbete ska därför undersöka vilken information reptilägare får när de köper en reptil i en djuraffär. Det är av stor vikt då flera studier tyder på att många reptiler införskaffas i djuraffärer. Ämnet är relevant för djuromvårdnad eftersom djursjukskötare har en rådgivande roll. I ett rådgivningsperspektiv är det därför mycket viktigt att ha en baskunskap om vilken kunskap och vilka kunskapsluckor reptilägare har.

1.1 Syfte

Syftet med detta kandidatarbete inom djuromvårdnad är att undersöka eventuella skillnader mellan informationen som ges ut av djuraffärer angående hållande av reptiler i jämförelse med svensk lagstiftning.

1.2 Frågeställningar

- I vilken utsträckning får reptilägare information av djuraffärer om reptiler vid inköpstillfället?
- Hur väl överensstämmer den information som djuraffärer tillhandahåller jämfört med svensk lagstiftning?

2. Bakgrund

Wilkinson (2015) förklarar att reptiler riskerar att bli mer mottagliga för sjukdomar om näring, luftfuktighet, substrat, ljuskällor, gömställen och temperaturgradienter är bristfälliga. Artikeln visar att när luftfuktigheten inte anpassas efter artens behov kan det uppstå problem vid tillväxt och ömsning. Om möjligheten att gömma sig och söka skydd är bristfällig kan det leda till att de arter som är skygga blir stressade och slutar att äta (Wilkinson 2015).

2.1 Djurskyddslagen

I Sverige måste djurskyddslagen (2018:1192) följas vid all hantering av djur. I 2 kap. 2 § (2018:1192) anges att djur ska hållas på ett sätt som främjar välfärd och naturligt beteende där utförlig information om föreskrifter hittas hos ansvarig myndighet. Även föreskrifter för villkor vid försäljning av djur meddelas av ansvarig myndighet (SFS 2018:1192). Jordbruksverket är regeringens och riksdagens förvaltningsmyndighet för djurskyddsområden (Jordbruksverket 2025).

2.2 Föreskrifter och allmänna råd

2.2.1 Utrymme och substrat

Enligt Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80 (hädanefters benämnt som L80) ska reptiler hållas i förvaringsutrymmen av en tillräcklig storlek för att möjliggöra motion och naturlig rörelse. En studie på kungspytonormar visade på ett samband mellan för små förvaringsutrymmen med begränsad möjlighet till rörelse och förhöjda stressnivåer hos ormarna (Kreger & Mench 1993). Två studier gjorda på reptiler som hölls i tygpåsar visade på förhöjda stressnivåer hos individerna (Tyrell & Cree 1998; Mathies et al. 2001). Utifrån dessa tre studier drar Arena och Warwick (2023) slutsatsen att reptiler som begränsas i sina möjligheter att utföra naturliga beteenden leder till ökad stress. Vidare skriver de att förvaringsutrymmen därför ska ge möjlighet till flertal naturliga beteenden som full utsträckning av kroppen, möjlighet till förflyttning i flera riktningar, springa och sakta in vid förflyttning utan att krocka med hinder.

I L80 finns det tabeller med specifika mått på minsta tillåtna yta baserat på djurslag, kroppslängd och om arten är trädlevande, klipplevande, marklevande eller vattenlevande (Bilaga 1). I tabellen från L80 för vattensköldpaddor ingår mått på minsta vattendjup baserat på sköldpaddans längd. Enligt L80 ska kroppslängden

hos ormar och ödlor mäts från nosspets till svansspetsen, medan sköldpaddor mäts från den främre skalkanten till den bakre skalkanten i en rak linje. För de reptiler som hålls i grupp anges ytterligare ett mått som ska läggas till för varje individ i terrariet (L80). En studie av Arena och Warwick (2023) belyser att trängsel vid gruppställning inte enbart handlar om hur många individer som hålls på en specifik yta utan även om hur nödvändiga resurser är fördelade mellan individerna. De förklarar även att risker som kan uppstå vid trängsel är aggression mot andra individer i gruppen, konkurrens om mat, klämskador och kvävning. Vidare skriver de att ett terrarium av större storlek som delas av ett färre antal individer kan anses vara tillräckligt för att undvika trängsel. Däremot kan det i själva verket innebära en annan typ av trängsel om inte alla individer har möjlighet att nyttja nödvändiga resurser som till exempel badvatten eller uppvärmningsplatser samtidigt (Arena & Warwick 2023).

För trädlevande ormar behöver inte tabellen följas exakt så länge terrariets mått motsvarar volymen som uppnås med tabellens mått (L80). I artikeln av Warwick et al. (2021) uppmärksammar de att det är problematiskt att endast utforma ormars terrarium utifrån om de är trädlevande eller marklevande. Eftersom många arter uppvisar beteenden som kan falla in i båda grupperingarna ska samtliga arter ha möjlighet att sträcka ut sig i terrariets bredd, längd och höjd. För ödlor som hålls i grupp krävs att storleken på utrymmet tillgodoser behovet av tillräckligt antal revir då många ödlehanar är starkt revirhävdande (L80). Ytterligare mått på minsta yta vid hållandet av ödlor i grupp anges i specifika mått per icke könsmogen eller könsmogen odla (L80).

Enligt L80 ska det substrat som täcker terrariets botten vara anpassat efter reptilens naturliga levnadsmiljö för att uppfylla artspecifika behov. Behov som att gräva eller gräva ner sig kräver att substratet är löst, finfördelat och grävbart av tillräcklig mängd i förhållande till reptilens kroppsstorlek (L80). För ormar och ödlor innebär det ett djup som minst motsvarar individens kroppsdiаметer medan sköldpaddor ska ha ett djup som minst motsvarar skalets höjd. Vidare beskrivs i L80 att om flera reptiler hålls tillsammans ska substratet vara av minst sådan mängd att samtliga kan nyttja det samtidigt.

Specifikt för de arter av vattensköldpaddor som gömmer sig genom att gräva ner sig i botten gäller att substratet under vattenytan är mjukt och finkornigt samt att tjockleken ska vara tillräcklig, det vill säga motsvarar höjden på sköldpaddans skal (L80).

2.2.2 Inredning och badvatten

I terrariet krävs en inredning som är anpassad efter reptilartens behov och levnadssätt (L80). I föreskrifterna beskrivs vidare att de olika typerna av inredning ska finnas i en sådan mängd att alla reptiler i terrariet ska ha möjlighet att nyttja dem samtidigt på ett säkert sätt. Effekten av en naturlig och berikad inredning har undersökts i flera studier. Hollandt et al. (2021) undersökte beteendeskilnader mellan kungspytonormar som först hölls i ett så kallat racksystem (ett hyllsystem av mindre plastlådor där miljön saknar berikning) och sedan i ett naturligt inrett terrarium. I racksystemet var 12 % av ormarnas uppvisade beteende stereotyp medan i det naturligt inredda terrariet var 0,04 % av det uppvisade beteendet stereotyp. Ytterligare en studie av Zieliński (2023) undersökte beteendeskilnader vid introduktion av berikningsföremål hos leopardgeckos som hölls i racksystem eller naturligt inredda terrarium. Studien visade att leopardgeckos i racksystemet interagerade med berikningsföremålen vid fler tillfällen och sammanlagt under en längre tid. Studien visade även att leopardgeckos föredrog fuktiga gömställen framför torra. En studie av Crisante et al. (2025) undersökte beteendeskilnader hos skäggagamer i ett primitivt terrarium och ett berikat terrarium. Studien visade att skäggagamerna i det berikade terrariet hade en ökad aktivitetsgrad och minskat stressbeteende i jämförelse med skäggagamerna i det primitiva terrariet.

En viktig del av inredningen är gömställen och olika typer av kamouflage som ska vara anpassade efter artens behov och storlek (L80). Att gömma sig är ett naturligt beteende för reptiler och den möjligheten ingår därför i de fem friheterna (Hornby & Hedley 2024). De fem friheterna är grunden för EU:s regler för djurskydd och innefattar följande: frihet från hunger och törst, frihet från obehag, frihet från smärta, skador och sjukdomar, frihet att utföra naturligt beteende och frihet från rädsla och oro (European Parliament 2025). Enligt L80 ska terrarium med icke-marklevande reptiler innehålla inredning som är utformad så att de kan vila och röra sig ovan marken på ett säkert sätt anpassat efter arten. För trädlevande reptiler kan det innebära grenar och bladväxter medan klipplevande ödlor är i behov av vertikala skrovliga ytor och hyllor (L80). Behovet av badvatten hos ormar och ödlor baseras på tillgången till vatten i artens naturliga livsmiljö medan behovet av badvatten hos en sköldpadda baseras på arttyp (L80). Enligt samma föreskrifter ska landsköldpaddor ha möjlighet att vada (gå i grunt vatten) i sitt vatten, sumpsköldpaddor ska ha badvatten som de kan sänka ner hela skalet i och vattensköldpaddor ska ha möjlighet att simma i sitt vatten. Vattensköldpaddor ska även ha tillgång till en landdel av sådan storlek att samtliga sköldpaddor får plats helt ovanför vattenytan (L80).

2.2.3 Klimat

Enligt L80 ska ett terrarium där ormar, ödlor eller sköldpaddor hålls efterlikna det mikroklimat som är naturligt för arten. Vidare anger föreskriften att definitionen av ett mikroklimat avser specifika egenskaper hos luft, yttemperatur, värmeledningsförmåga samt fuktighet i de material där reptilen vistas.

Reptiler är ektoterma vilket innebär att de är beroende av externa värmekällor för att bibehålla optimal kroppstemperatur (Rendle & Cracknell 2012). Vidare förklarar Rendle och Cracknell (2012) att möjligheten att bibehålla och reglera kroppstemperaturen är nödvändigt för reptilens hälsa när det gäller kroppsliga funktioner som immunsystemet och ämnesomsättning. Även Wilkinson (2015) skriver att metabolismen och matsmältningen är beroende av en optimal omgivningstemperatur.

Wilkinson (2015) förklarar att omgivningstemperaturen ska vara i ett intervall där reptilen mår som bäst. För ormar och ödlor finns arts specifika rekommendationer angivet i L80 i separata bilagor för vad omgivningstemperaturen bör ligga på under dagtid samt om omgivningstemperaturen bör sänkas nattetid. Vattentemperaturen för vattensköldpaddor ska motsvara det naturliga förhållande som är specifikt för arten (L80).

Reptiler ska ha tillgång till en värmekälla och vid gruppställning ska samtliga individer kunna utnyttja den samtidigt (L80). I terrariet ska värmekällan lämpligen placeras på en plats där reptilen ofta befinner sig och vara anpassad efter artens naturliga levnadssätt (L80).

Uppvärmningsplatser med strålningsvärme (den värme som uppstår när strålarna från en värmekälla träffar en yta) ovan mark ska finnas för arter av ormar och ödlor som lever i träd samt för klipplevande ödlor (L80). Vidare i föreskriften står det att uppvärmningsplatser med strålningsvärme ska finnas på marken för de marklevande arterna av ormar och ödlor som solar (L80). Vidare beskrivs att vattensköldpaddor ska erbjudas strålningsvärme över landdelen. Det ska vara hög ljusintensitet vid de uppvärmningsplatser som används av dagaktiva arter för att efterlikna deras naturliga sätt för uppvärmning. Det ska finnas föremål med ledningsvärme på marken för de arter av marklevande ormar och ödlor som har behov av sådan uppvärmning (L80). Dagaktiva ödlor och sköldpaddor som i det vilda naturligt exponeras för solljus kräver exponering av ofiltrerat ultraviolett ljus (UV-B) för att syntetisera vitamin D3 och detta görs lämpligen ovanifrån (L80). Vidare beskrivs det att avståndet mellan värmekällan och reptilen bör vara sådant att risken för ögonskador undviks. Uppvärmningsplatsens temperatur får inte

överstiga +50 °C och värmekällan ska vara placerad på ett sådant sätt att reptilerna inte har möjlighet att komma i direktkontakt med den (L80).

Luftfuktigheten i terrariet ska ligga på en nivå som är anpassad efter arten, artspecifika rekommendationer finns i L80 för ormar och ödlor. Risken för ömsningsproblem ökar om inte luftfuktigheten anpassas under ömsning (Wilkinson, 2015) och enligt L80 bör luftfuktigheten i terrariet höjas inför ömsning oavsett vilken orm- eller ödleart det gäller. Det saknas artspecifika rekommendationer för sköldpaddor, i L80 står att luftfuktigheten ska anpassas efter artens behov.

2.2.4 Foder

En reptil ska utfodras med foder som är anpassat efter arten i en sådan mängd och intervall att den håller lagom hull (L80). Felaktig utfodring av reptiler riskerar att leda till nutritionella sjukdomar (Donoghue 1998). Eftersom smältbarheten i olika fodersorter är okänd inom de flesta arter är det därför viktigt att utfodra med en varierad kost (Oonincx & Leeuwen 2017). De flesta reptildieter kräver någon typ av tillskott som vanligtvis inkluderar kalcium för att uppnå reptilens nutritionella behov (Wilkinson 2015). Ormar och ödlor som får sitt vattenintag från huden eller omgivningen ska ha tillgång till droppat eller sprayat vatten dagligen (L80).

3. Material och metod

3.1 Litteraturbakgrund

Den vetenskapliga bakgrunden i kandidatarbetet utfördes genom sökningar i databaserna Web of Science, Primo och Scopus. Sökorden som användes i olika kombinationer var reptile*, turtle*, tortoise*, snake*, lizard*, husbandry, care, welfare, knowledge, awareness, shop, store och trade. Ett flertal artiklar inhämtades även från referenserna i artiklarna som hittades utifrån dessa sökningar. Jordbruksverkets rekommendationer och föreskrifter om hållning av ödlor, ormar och sköldpaddor användes även som underlag i kandidatarbetet.

3.2 Enkätundersökning

Enkäten skapades med det webbaserade enkätverktyget Netigate. Enkätens frågor utformades utifrån L80. De övergripande föreskrifterna kompletterades med artspecifik information från bilagorna i föreskrifterna. Enkätsvaren sammanställdes och jämfördes sedan med dessa föreskrifter. För att möjliggöra en mer exakt jämförelse ombads reptilägaren även att specificera arten på sin reptil.

3.2.1 Urval

Kandidatarbetets enkät riktade sig till reptilägare över 18 år som hade köpt en reptil från en djuraffär. Om reptilägaren köpt flera reptiler från djuraffärer ombads reptilägaren att svara utifrån den senaste inköpta reptilen. Alla enkät svar anonymiserades.

Innan publikation av enkäten skickades en testversion ut till handledare, djursjukskötare studenter och studenternas anhöriga. Utifrån responsen av testversionen reviderades den slutgiltiga enkäten. Personerna som gjorde testversionen blev även ombuds att kontrollera hur lång tid enkäten tog att utföra. Efter en sammanställning av dessa tider bedömdes enkäten ta mellan 5–10 minuter vilket skrevs på första sidan av enkäten.

Enkäten publicerades i sex facebookgrupper och två forum med inriktning på reptiler efter godkännande från administratörer (Tabell 1). Facebookgrupperna och forumen valdes utifrån att ämnet var relevant för arbetet och medlemsantal. Enkäten låg uppe under två veckors tid (3/3–16/3 2026) och en påminnelse skickades fyra dagar innan enkätens slut.

Tabell 1. Facebookgrupperna och forum som enkäten skickades ut i.

Facebookgrupper	Medlemmar
Reptiler som hobby	9 306
Reptiler	5 283
Vi som älskar ödlor och andra reptiler	3 904
Reptiler Spindlar Kryp Fiskar	3 204
Reptiler och leddjur	2 835
ReptilForumet	1 068
Forum	
Terrariedjur.se	
Reptiler i Fokus	

3.2.2 Utformning och struktur

Enkäten inleddes med en text som innehöll information om syfte och målgrupp. Sedan följde information om datainsamling och reptilägaren fick lämna sitt samtycke för att information om deras reptil samt deras IP-adress samlades in. Om reptilägaren svarade “Nej” avslutades enkäten. Sedan fick reptilägaren svara på en fråga om de var över 18 år. Om reptilägaren svarade “Nej” avslutades enkäten. Reptilägaren fick sedan svara på vilken grupp (orm, ödla eller sköldpadda) deras reptil tillhörde och beroende på svar skickades de till olika delar av enkäten.

Enkäten bestod av 13–17 frågor. Antalet frågor varierade beroende på vilka svarsalternativ som reptilägaren valde. Enkätfrågorna bestod av en blandning av ja/nej-frågor, fritextfrågor, likert-frågor och envalsfrågor. Alla frågor var obligatoriska eftersom det förenklade tolkningen av resultatet, med undantag av sista frågan där reptilägaren fick möjlighet att skriva egna kommentarer och funderingar. I de frågor det var relevant fick reptilägarna möjlighet att välja svarsalternativet “Annat” där de kunde svara i fritext. Övriga frågor där alternativet saknades krävde specifika svar för att möjliggöra jämförelse med L80. Frågorna berörde flera ämnen som baserades på L80 och utformades för att vara så lättförståeliga som möjligt (Bilaga 1).

3.2.3 Databearbetning

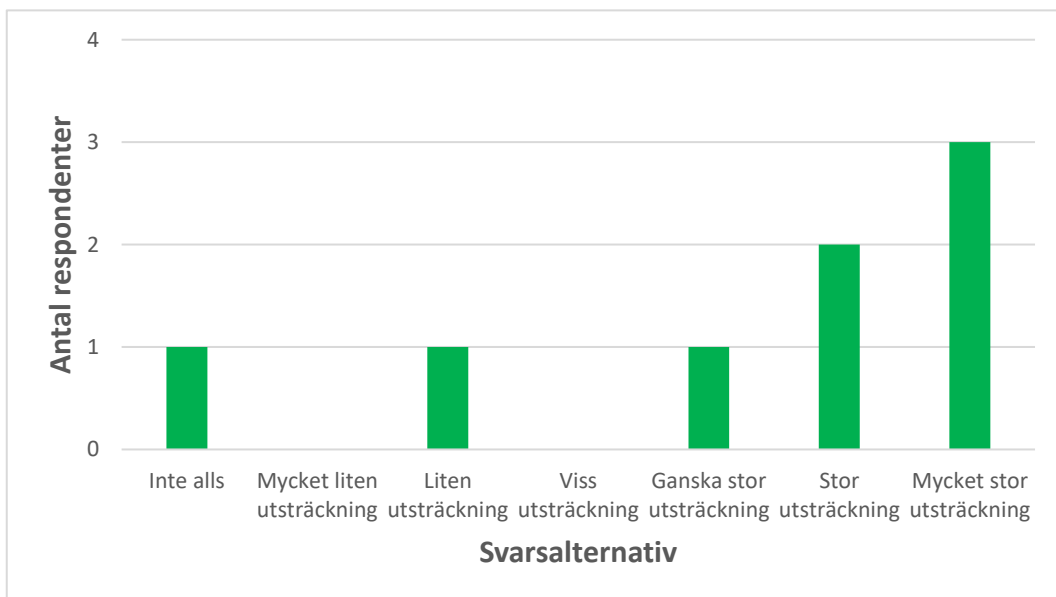
Svaren från enkäten bearbetades med hjälp av deskriptiv statistik. Endast fullständiga svar från respondenter över 18 år inkluderades i bearbetningen av svaren. Bearbetningen utfördes i Microsoft Excel och sammanställdes till tabeller och figurer. De viktigaste resultaten presenterades i löpande text. Fritextsvaren analyserades av studenterna och jämfördes med L80. De fritextsvar som kunde sorteras in till ett svarsalternativ som redan fanns, kategoriserades med det liknande svarsalternativet och inkluderades i resultatet.

4. Resultat

Totalt inkom 55 svar på enkäten. Svar som var ofullständiga (n=23), från respondenter under 18 år (n=2) och oseriösa (n=1) exkluderades. Totalt inkluderades 29 enkätsvar i resultatet. Svaren omfattade 11 ormar, 14 ödlor och 4 sköldpaddor. De vanligaste reptilerna i varje grupp var kungspyton (n=5), skägagagam (n=5) och rysk stäppsköldpadda (n=2).

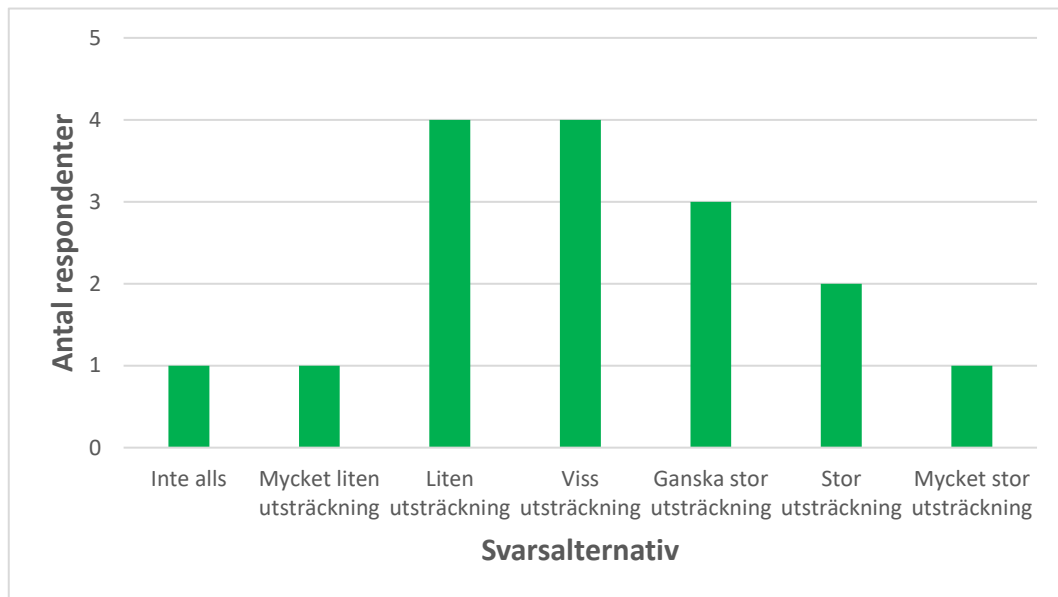
4.1 Utrymme och substrat

På frågan om respondenterna fick information om minimikrav på terrariets storlek uppgav majoriteten av respondenterna (n=21) att de inte fick sådan information vid inköpstillfället. De åtta respondenter som svarade "Ja" på frågan fick därefter ta ställning till hur väl informationen de fick stämde överens med de angivna måtten på minsta utrymme i L80 (Figur 1). De åtta respondenter som svarade att de hade fått information om minimikrav på terrariets storlek var orm- eller ödleägare.

Figur 1. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om minimikrav för utrymme för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.

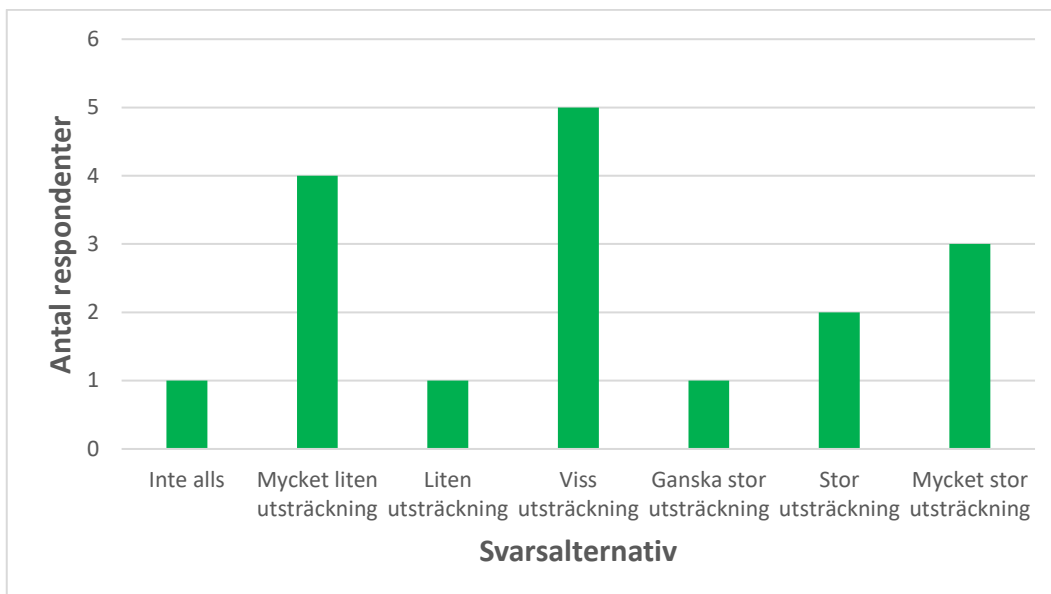
Av samtliga respondenter (n=29) svarade 16 "Ja" på frågan om de fick information om lämpligt substrat till sin reptil. De respondenter som svarade "Ja" fick ta ställning till om informationen de fick stämde överens med beskrivningen i L80 om de olika egenskaperna ett substrat ska ha (Figur 2).

Figur 2. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om lämpligt substrat för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.

4.2 Inredning och badvatten

Respondenterna fick svara på om de fick information om lämplig inredning för sin reptil. Utav de 29 respondenterna uppgav 17 att de hade fått information om inredning. När de däremot fick en sammanfattning på vad som står i L80 visade resultatet av frågan att kvaliteten av informationen de fick var varierande (Figur 3). En respondent uppgav även att informationen de fick inte var artspecifik utan endast övergripande om reptilers behov.

Figur 3. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om lämplig inredning för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.

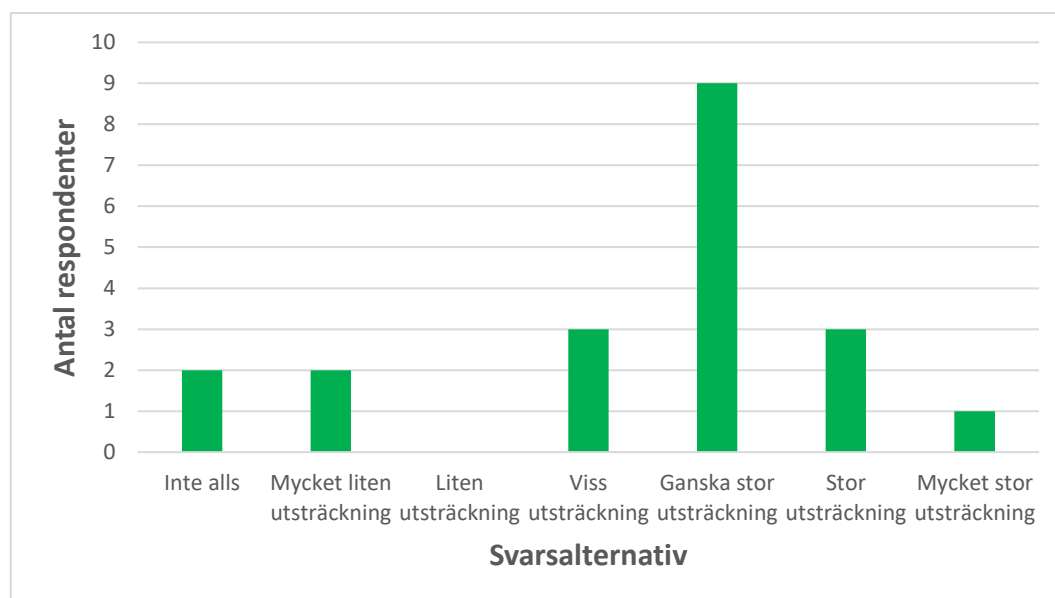
De respondenter som hade svarat att de hade en orm eller ödla fick svara på en fråga om djuraffären rekommenderade badvatten. Respondenterna som hade angett att de ägde en sköldpadda fick inte denna fråga då L80 saknar arts specifika rekommendationer om badvatten för sköldpaddor. Två av respondenternas svar kunde inte användas i jämförelsen då de ödlor de ägde inte fanns med i den alfabetiska artlistan från L80. Av de 23 kvarvarande respondenterna fick 13 av dem information som överensstämde med L80 för om deras reptil skulle ha badvatten eller inte. De som hade svarat sköldpadda fick i stället en fråga om de hade fått information om lämplig vattenkälla. Samtliga sköldpaddsägare (n=4) svarade att de inte hade fått någon information om lämpliga vattenkällor.

4.3 Klimat

De 25 respondenter som ägde ormar eller ödlor fick en fråga om de hade fått information om en lämplig allmän temperatur. Två av dessa respondenter exkluderades eftersom de angivit reptiler som saknades i den alfabetiska artlistan från L80 och deras svar på denna fråga kunde därför inte jämföras. Resultatet inkluderade slutligen 23 respondenter varav 13 svarade att de fått information om lämplig luftfuktighet. Däremot hade sju av dessa fått information som inte stämde överens med L80 där djuraffärens rekommenderade allmänna temperatur antingen var för varm eller för kall för arten. De som blivit rekommenderade en temperatur

som var varmare än vad som rekommenderades i L80 för arten var samtliga ormägare (n=3). Av de respondenter som blivit rekommenderade en allmän temperatur som var kallare för arten än vad som rekommenderas i L80 var samtliga ödleägare (n=4). Sköldpaddsägararna fick i stället en allmän fråga om de hade fått information om att hålla sin sköldpadda vid en allmän temperatur som var anpassad efter arten varav två av fyra svarade att de fått information. Detta berodde på att det saknas arts specifika rekommendationer om temperatur för sköldpaddor i L80.

På frågan om respondenterna fick information om vikten av att ha en temperaturgradient i terrariet svarade 16 respondenter "Ja". Respondenterna fick även en fråga om de hade fått information om lämpliga värmekällor varav 20 hade fått information om värmekällor. De som svarade "Ja" fick även en följdfråga där de fick ta ställning till hur väl informationen stämde överens med en sammanfattning på vad som står i L80 om värmekällor (Figur 4).

Figur 4. Respondenternas bedömning av i vilken utsträckning den information de fick om lämpliga värmekällor för arten från djuraffären samstämde med sammanfattad text från Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.

De respondenter som hade svarat att de hade en orm eller ödla fick även en fråga om vilken luftfuktighet djuraffären rekommenderade för deras reptil. Respondenterna som svarat att de ägde sköldpaddor fick inte denna fråga då det saknas arts specifika rekommendationer om luftfuktighet för sköldpaddor i L80. Två av respondenternas svar kunde inte användas i jämförelsen då dessa reptilarter inte fanns med i den alfabetiska artlistan från L80. Av de resterande 23 respondenterna

fick 12 information om lämplig luftfuktighet och av dessa hade 9 fått information som var samstämmig med L80. Respondenterna som ägde sköldpaddor fick en övergripande fråga om de fått information om luftfuktigheten där samtliga (n=4) svarade att de inte fått det.

4.4 Foder

Slutligen fick respondenterna frågan om de hade fått information om vikten av att utfodra sin reptil med en diet som var anpassad för deras specifika art. Utav de 29 respondenterna uppgav 15 respondenter att de hade fått information om detta.

5. Diskussion

Kandidatarbetets syfte var att undersöka eventuella skillnader mellan informationen som gavs ut av djuraffärer angående hållande av reptiler i jämförelse med svensk lagstiftning. Resultatet visade att ungefär hälften av reptilägarna som deltog i enkäten fick information av djuraffärer om reptiler vid inköpstillfället. Angående hur väl denna information stämde överens med svensk lagstiftning visade jämförelsen med L80 att det fanns stora brister i informationen som väl gavs ut.

Resultatdiskussion

Majoriteten (n=21) av respondenterna (n=29) svarade att de inte fått information om minimikrav på terrariets storlek. Orsaken till att ett sådant informationsutbyte uteblivit mellan djuraffären och reptilägaren är svårt att svara på. Det kan bero på bristande kunskap hos djuraffärerna om att sådan information ska förmedlas till reptilägarna vid inköpstillfället (L80). Enligt bestämmelser i 3 kap. L80 ska ett faktablad med skriftlig information om djurets skötsel överlämnas från den som säljer sällskapsdjur till köparen. Detta faktablad ska bland annat innehålla information om hur djurets behov av utrymme tillgodoses. Det kan även vara svårt för respondenterna att komma ihåg om sådan specifik information har givits om det har gått en längre tid sedan inköpstillfället, därför är det svårt att med säkerhet fastställa att det helt har uteblivit. Svaresresultatet på denna enkätfråga skulle möjligen innebära att många utav de reptiler som köps via djuraffärer hålls i utrymmen av en storlek som inte är anpassad efter artens behov. De respondenter (n=8) som svarade att de fått information om minimikrav på terrariets storlek fick även svara på frågan om hur väl informationen de fick stämde överens med de angivna måtten i L80. Respondenterna som svarade "Ganska stor" (n=1), "Stor" (n=2) och "Mycket stor" (n=3) tolkades som att informationen de fått stämde överens med L80. Utifrån denna tolkning skulle det möjligen vara en indikation på att korrekt information förmedlas när det väl sker då sex av åtta respondenter fick korrekt information, men på grund av den låga svarsfrekvensen kan inga slutsatser dras.

Kvaliteten varierade på den information som reptilägarna fick om lämpligt substrat. I L80 finns det endast arts specifika rekommendationer för ormar och ödlor om sand som substrat. Däremot finns det generella rekommendationer om lämpligt substrat för de arter som är grävande, men det framkommer inte vilka arter som har behov av gräv möjligheter. Avsaknaden av artrekommendationer om lämpligt substrat för grävande arter kan innebära en svårighet för de djuraffärer som utgår från L80 för att ge rekommendationer till reptilägarna. Studien av Williams och Jackson (2016)

visade att typerna av substrat som rekommenderades av djuraffärerna varierade. Vidare visade studien att den typ av substrat som rekommenderades i störst utsträckning var bark, därefter rekommenderades sand, reptilmatta, hushållspapper eller tidningspapper och jord.

På frågan om respondenterna hade fått information om lämplig inredning svarade 17 av 29 (58,6 %) att de fått information. Informationen de fick var däremot av mycket varierande kvalitet vid bedömning av den sammanfattade informationen om inredning från L80 som respondenterna själva fick utföra (Figur 3). Williams och Jackson (2016) såg i deras intervjustudie att 70 % av djuraffärerna informerade om vikten av gömställen och vid försäljning av trädlevande reptiler informerade samtliga om behovet av klättermöjligheter. Vidare skriver de att 4 % av djuraffärerna informerar reptilägarna om dekor, vilket indikerar att fokuset ligger på terrariets utseende och inte reptilens välmående för dessa djuraffärer. Detta kandidatarbete hade ett något lägre resultat på 58,6 % jämfört med studien av Williams och Jackson (2016) och resultatet visade endast andelen respondenter som fått information om lämplig inredning och tog inte i beaktning den varierande kvaliteten av informationen. Den högre andelen i studien av Williams och Jackson (2016) kan bero på att de utförde en intervjustudie där specifika frågor ställdes till djuraffärerna som reptilägare eventuellt inte själva frågar. Lämplig inredning är mycket viktigt eftersom flera studier har visat att en berikande inredning är viktigt för reptilens välmående (Hollandt et al. 2021; Zieliński 2023; Crisante et al. 2025). I studien av Hollandt et al. (2021) användes tvångsomhändertagna ormar. Av de 35 ormar som ingick i studien hade 32 av ormarna tvångsomhändertagits från fem privatpersoner. Detta faktum kan ha påverkat ormarnas beteende i studien eftersom vanvård i sig kan leda till beteendeproblem. De övriga tre ormarna var frivilligt inlämnade av privatpersoner. Däremot var majoriteten av ormarna i studien omhändertagna vilket kan ses som att studiegruppen har en homogenitet. Gruppen var även sin egen kontrollgrupp och studerades i både racksystem och naturligt inredda terrarium. På grund av dessa faktorer kan eventuell påverkan på resultatet från tvångsomhändertagningen sannolikt bortses. Zieliński (2023) visade att leopardgeckos i racksystemet interagerade med berikningsföremålen vid fler tillfällen och sammanlagt under längre tid än de som hölls i naturligt inredda terrarium. Utifrån studiens resultat kan slutsatsen dras att leopardgeckos som hölls mer primitivt hade ett större behov av berikning. Detta visar vikten av en naturlig och berikad miljö som är anpassad efter arten. Studien av Crisante et al. (2025) hade en relativt liten studiegrupp på tolv skäggagamer där samtliga hölls i båda terrarierna i fyra veckor vardera. Att skäggagamerna användes som sin egen kontrollgrupp leder emellertid till en ökad pålitlighet i resultatet.

På frågan om djuraffären rekommenderade badvatten fick endast 13 av 23 respondenter ett svar som överensstämde med L80 för den art de uppgett. Samtliga sköldpaddsägare (n=4) uppgav att de inte fått någon information om lämpliga vattenkällor. Enligt L80 ska tillgång till badvatten baseras på ormar och ödlors naturliga tillgång på vatten i det vilda medan det för sköldpaddor baseras på deras arttyp. Kischinovsky et al. (2018) skriver att reptiler har behov av badvatten av flera orsaker, ormar använder ofta badvatten för att underlätta ömsningen medan ödlor och sköldpaddor ofta badar i rehydrerande syfte. Reptiler har utöver direkt vätskeintag även en viss förmåga att ta in vätska via huden (O'Malley 2018). På grund av dessa faktorer är det av stor vikt att djuraffärer lämnar ut korrekt information om huruvida reptilerna de säljer är i behov av badvatten eller inte.

De två respondenter som svarade att de hade en taggsvansvaran eller en ögonfransgecko kunde inte inkluderas i alla resultat eftersom de saknades i jordbruksverkets alfabetiska artlista med arts specifika rekommendationer (L80). Listan är inte taxonomiskt fullständig men har som mål att återspegla de vanligaste arterna att hålla för sällskap och hobby i Sverige. Det saknas pålitliga källor för ögonfransgeckons popularitet i Sverige men utifrån författarnas erfarenhet är det en vanlig typ av ödla att hålla för sällskap och hobby. Två webbsidor med ursprung i USA har publicerat en rekommendation om bra nybörjarödlor och de har båda placerat ögonfransgeckon på tredjeplats efter leopardgecko och skägagamen (Providence Animal Hospital 2023; Wisconsin Herpetological Association 2025). Att ögonfransgeckon är en ödla som rekommenderas för nybörjare kan tyda på att den antagligen är vanlig i fångenskap. En studie av Valdez (2021) undersökte trender inom reptilhandeln genom att analysera webbsökningar. Resultat från denna webbanalys jämfördes med en enkät som skickades ut till personer inom reptilhandeln. Studien visade utifrån webbanalyserna att kungspytonorm och ögonfransgecko var de typer av reptiler som har ökat mest i popularitet de senaste 20 åren. Resultatet från deras enkätstudie visade att 37,4 % av respondenterna såg ögonfransgeckon som den mest populära reptilen. Sammanlagt kan detta tyda på att det finns ett behov av komplettering i den alfabetiska artlistan från L80. Att ögonfransgeckon, som enligt flera källor är en vanlig art i fångenskap, saknas i den alfabetiska artlistan från L80 indikerar att det är möjligt att fler arter som är vanliga i fångenskap inte hanteras i L80. Om så är fallet försvårar det djuraffärers möjlighet att ge ut korrekt information som följer svensk lagstiftning eftersom ingen information då finns att tillgå.

Att endast 13 av 23 respondenter (orm- och ödleägare) fått information om lämplig allmän temperatur är problematiskt eftersom "Ormar och ödlor ska hållas vid ett klimat som liknar artens naturliga mikroklimat." enligt 9 kap. 13 § L80. Dessutom upptäckte studenterna att felaktig information hade givits till ungefär hälften (n=7)

av de respondenter som svarade att de fått information när svaren jämfördes med de artspecifika temperaturangivelserna i L80. Att den allmänna temperaturen är för varm eller för kall utifrån vad som är rekommenderat för arten kan vara en bidragande orsak till uppkomst av underliggande sjukdomar (Rendle & Cracknell 2012). Vid problem med exempelvis immunsystemet eller möjligheten till vintervila (Rossi 2006) kan felaktig allmän temperatur vara en bidragande faktor.

Av samtliga respondenter (n=29) svarade 16 att de hade fått information om vikten av att ha en temperaturgradient i terrariet. En korrekt temperaturgradient är en nödvändighet för reptilens hälsa för att bibehålla och reglera sin kroppstemperatur (Rendle & Cracknell 2012). Det är även viktigt att reptiler kan reglera sin kroppstemperatur före och efter utfodring (Williams & Jackson 2016). Majoriteten av ormägarna hade fått denna information, däremot hade majoriteten av ödleägarna inte fått någon information om detta. En möjlig orsak skulle möjligen vara att de djuraffärer som säljer ormar har djupare kunskap och intresse av hur ormar sköts och vilka behov de har.

Att en större del av respondenterna fått information om lämpliga värmekällor är mycket positivt eftersom reptiler är ektoterma och därmed är beroende av externa värmekällor för att bibehålla optimal kroppstemperatur (Rendle & Cracknell 2012). Däremot framkommer det inte vilka typer av värmekällor respondenterna fått information om. För att få reda på det hade enkäten behövt innehålla en följdfråga om just detta, däremot skulle ett ökat antal frågor möjligen leda till att respondenterna inte slutförde enkäten. En värmekälla ska vara anpassad efter artens levnadssätt (L80), därför är det av vikt att korrekt typ av värmekälla rekommenderas till arten. I studien av Williams och Jackson (2016) behandlas de risker som kan uppstå när en värmekälla inte är anpassad efter arten. Författarna förklarar att det kan leda till hypotermi och störningar i kroppsliga funktioner som ämnesomsättning, matsmältning och immunsystemet. Faktorer som att värmekällan är felplacerad i terrariet kan leda till brännskador (Williams & Jackson 2016).

Inga av sköldpaddägarna hade fått information om lämplig luftfuktighet, det kan möjligen bero på att det inte finns några rekommendationer om luftfuktighet för sköldpaddor i L80. En studie av Wiesner och Iben (2003) undersökte luftfuktighetens påverkan på uppkomst av pyramidisering hos sköldpaddor. Pyramidisering är en typ av deformation av sköldpaddans skal och är vanligt bland sköldpaddor som hålls i fångenskap (Heinrich & Heinrich 2016). Orsaker till detta tros vara bristande skötsel som till exempel brist på tillgång till solljus, en obalanserad diet samt olämplig luftfuktighet och temperatur (Heinrich & Heinrich 2016). Studien av Wiesner och Iben (2003) såg att en miljö med anpassad luftfuktighet minskade förekomsten av pyramidisering. En komplettering med mått

på lämplig luftfuktighet även för sköldpaddor skulle därför behövas i L80.

Informationen i L80 om foder är mycket kort och generell och detta kandidatarbete baserade enkätfrågorna endast på L80. Till följd av detta var det enda som framgick utifrån enkäten att 15 av 29 respondenter fick information om vikten av att ge en artanpassad diet. Ingen värdering av kvaliteten av informationen kunde utföras. En studie av Williams och Jackson (2016) som intervjuade personal i djuraffärer visade att samtliga djuraffärer gav korrekt information om hur olika arter skulle utfodras. Däremot visade studien att endast 12 % rekommenderade någon typ av kalcium- eller vitamintillskott. Det går inte att jämföra resultatet rakt av eftersom studien av Williams och Jackson (2016) hade en annan metod än detta kandidatarbete. I L80 står det endast att en reptil ska utfodras med foder som är anpassat efter arten i en sådan mängd och intervall att den håller lagom hull. Det saknas helt föreskrifter eller rekommendationer om hur reptilägare uppnår detta. Eftersom nutritionella sjukdomar är vanliga vid felaktig utfodring (Donoghue 1998) hade det varit fördelaktigt om tydligare bestämmelser eller rekommendationer utformades i framtida versioner av L80 för olika typer av dieter.

Reptilers vanligen långa livslängd kan ha påverkat resultatet eftersom lagstiftning kan ha förändrats över tid och personer kan komma ihåg fel. De vanligaste reptilerna i varje grupp i kandidatarbetets enkät var kungspyton (n=5), skäggagam (n=5) och rysk stäppsköldpadda (n=2). Livslängden för en kungspytonorm är generellt 20–30 år i fångenskap (Världsnaturfonden WWF, 2026). En skäggagam lever vanligtvis mellan 6–10 år i fångenskap (Love, 2023). Den ryska stäppsköldpaddan har i fångenskap vanligtvis en livslängd på 40–60 år (Oguni & Asseo 2021). På den sista enkätfrågan hade respondenterna möjlighet att skriva saker de ville tillägga, några av dessa svar gav en indikation på att det var många år sedan de senast köpte en reptil från en djuraffär. Tre respondenter uppgav att de inte längre köper reptiler från djuraffärer utan de får i stället sina reptiler från privata uppfödare eller som omplaceringar. Detta tyder på att informationen från deras svar är från en reptil som de införskaffade långt tillbaka i tiden. En respondent uppgav även att den införskaffade sin sköldpadda för tio år sedan på samma fråga. Detta kandidatarbete baserades på L80 men föreskrifterna har även flera äldre upplagor. Vid den tid respondenterna införskaffade sina reptiler kan andra regler varit aktuella. Det hade därför varit fördelaktigt med en enkätfråga om när de införskaffade sin reptil eller att be dem endast svara utifrån en reptil de köpt inom ett specifikt tidsspann. Däremot hade ett sådant tidsspann antagligen minskat antalet fullständiga svar ytterligare.

En ytterligare aspekt som kan ha påverkat resultatet var oseriösa enkätsvar. I en av de 55 inkomna enkätsvaren hade respondenten skrivit att den hade en

galapagosköldpadda och på frågan om respondenten hade något att tillägga skrev respondenten "Jag köpte inte min sköldpadda jag har stulit från skansen, helvete så tungt det var att få med honom på bussen". Studenterna bedömde därför hela enkätsvaret som oseriöst och det exkluderades i resultatet. Inga andra inkomna svar bedömdes som oseriösa men det går inte att utesluta helt.

Enkäten fick totalt 55 svar varav 29 kunde inkluderas. Av de 29 svaren hade 11 respondenter ormar, 14 ödlor och 4 sköldpaddor. På grund av detta är det svårt att dra några slutsatser utifrån erhållet resultat särskilt om specifika artgrupper som sköldpaddor. Däremot kan tendenser ses i en del av resultaten, men för att dra faktiska slutsatser hade fler svar behövts. Av de 55 respondenter som svarade på enkäten var 23 svar ofullständiga. Den höga andelen ofullständiga enkätsvar kan bero på flera saker. En av dessa är att respondenterna inte läste texten om enkäten ordentligt och sedan upptäckte att enkäten inte var relevant för dem. Detta kan vara en trolig orsak till flera av de ofullständiga svaren eftersom 13 respondenter avslutade enkäten vid de två första frågorna där de svarade på vilken typ av reptil de hade och av vilken art. En annan orsak kan ha varit att de inte kom ihåg svaren. Respondenterna hade på alla frågor det var relevant möjligheten att välja svarsalternativet "Annat" men för att undvika detta problem hade alternativet "Vet ej" eventuellt lett till fler fullständiga enkätsvar.

En annan faktor att ta i beaktning är att två av respondenterna uppgav att de inte bad om någon information vid inköpstillfället. Det är därför möjligt att korrekt information hade givits om dessa respondenter bad om det. Däremot står det i L80 att djuraffärer har en informationsskyldighet vid försäljning av sällskapsdjur och ett faktablad ska överlämnas vid all försäljning. Ett sådant faktablad ska bland annat innehålla information om artens behov av utrymme, aktivitet, inredning, berikning, klimat och ljus vilket är viktiga parametrar för reptilers välmående. På grund av detta bör information lämnas ut trots att respondenterna inte efterfrågade det.

Metoddiskussion

Valet av vilka facebookgrupper enkäten skulle publiceras i gjordes utifrån antalet medlemmar samt att gruppens fokus var på reptiler. Detta gjordes med förhoppning om en högre svarsfrekvens på enkäten. Ett större antal medlemmar i en facebookgrupp innebär nödvändigtvis inte att medlemmarna är mer benägna att besvara enkäter. Studenterna borde därför ha tagit aktivitet i facebookgrupperna med i bedömningen när de valdes ut.

När en påminnelse om att besvara enkäten skickades ut i facebookgrupperna visade det sig att enkäten aldrig publicerades i den facebookgrupp som hade flest medlemmar. Efter kontakt med gruppens administratör publicerades enkäten, det

innebar att enkäten endast var tillgänglig i fyra dagar för dessa medlemmar i stället för två veckors tid. Om detta uppmärksammats tidigare hade det möjligtvis resulterat i högre svarsfrekvens på enkäten.

Utöver inlägg om enkäten i facebookgrupper och forum hade enkäten även skickats till kliniker, för att be dem att marknadsföra den med uppsatta QR-koder eller liknande. Dessa utskick hade även kunnat göras till olika typer av djuraffärer som säljer reptiler. Risken hade då funnits att endast de djuraffärer som upplevde att de gav ut bra och korrekt information gjorde reklam för enkäten vilket hade lett till bias i resultatet.

En kontrollfråga för att säkerhetsställa att respondenterna faktiskt hade köpt sin reptil från en djuraffär saknades i enkäten. Vilket kan ha lett till att respondenter som köpt sin reptil på andra sätt svarade på enkäten. Detta försökte motverkas i texten om enkäten och formuleringen på relevanta frågor. Det hade i stället varit bättre med en kontrollfråga för att säkerhetsställa och utifrån resultatet av den göra eventuella exkluderingar till resultatet. Eftersom detta kandidatarbete jämför med L80 som är svenska föreskrifter hade även en fråga om respondenterna hade köpt sin reptil i Sverige varit fördelaktigt. Detta är en brist i enkäten eftersom det inte togs upp i informationstexten, relevanta frågor eller som kontrollfråga. På grund av detta finns möjligheten att respondenter har köpt sina reptiler utomlands där de självklart inte följer svenska lagar och föreskrifter.

I enkäten ombads respondenterna ange vilken orm-, ödle- eller sköldpaddsort de hade, denna fråga hade studenterna kunnat omformulera för att förtydliga att endast en angiven art efterfrågades. Vissa respondenter angav flertalet olika orm- eller ödlearter i samma svar vilket gjorde dessa svar svårtolkade när studenterna skulle jämföra enkätsvaren med L80. Frågorna var däremot formulerade på ett sådant sätt att det tydligt skulle framgå för reptilägarna att det var just för deras senaste inköpta reptil. Exempelvis fick ormägarna frågan "Vilken ormart har du? (Svara utifrån den orm du senast införskaffade)". Att respondenter trots detta svarade flera reptilarter kan därför berott på att de inte läste frågan ordentligt. Studenterna valde trots detta att inkludera dessa enkätsvar (n=4) i resultatet. Eftersom enkäten redan hade en låg svarsfrekvens hade det minskat generaliserbarheten ytterligare.

Enkäten innehöll flera frågor där respondenten fick en sammanfattning på vad som var skrivet i L80 för att sedan bedöma om den information de fått från djuraffären var samstämmig. För att få med all relevant information hade vissa av sammanfattningarna mycket text. Det kan ha lett till att respondenterna inte läste hela texten och deras svar kan därför ha blivit missvisande. För att motverka detta hade dessa frågor i stället kunnat delas upp i fler kortare frågor. Däremot hade

ändringen möjligen minskat andelen slutförda enkäter på grund av det ökade frågeantalet. Ett annat problem var att reptilägarna själva var tvungna att tolka om den information de fått var samstämmig med sammanfattningen från L80. Vilket kan ha lett till missvisande svar. Dessa bedömningsfrågor hade även ytterligare problem. Respondenterna fick utifrån texten välja mellan “Inte alls”, “Mycket liten utsträckning”, “Liten utsträckning”, “Viss utsträckning”, “Ganska stor utsträckning”, “Stor utsträckning” eller “Mycket stor utsträckning”. Däremot saknades ett alternativ där respondenten kunde svara att de helt höll med vilket hade varit fördelaktigt. Ett annat problem med dessa frågor var att respondenterna även fick ta ställning till påståenden som inte var relaterade till just den art de införskaffade. Exempel på påståenden är “Trädlevande ormar bör ha uppvärmningsplatser ovan mark.” och “Marklevande solande ormar bör ha uppvärmningsplatser på marken”. Detta kan möjligtvis ha resulterat i att respondenterna i högre grad svarade “Inte alls”, “Mycket liten utsträckning”, “Liten utsträckning” eller “Viss utsträckning” eftersom de inte hade möjlighet att ta ställning till just det eller de påståenden som stämde med den art de ägde. För att undvika detta hade enkätfrågan kunnat omformuleras samt gjorts om där respondenten hade möjlighet att välja de alternativ som stämde för om deras reptilart var marklevande, trädlevande, klipplevande eller vattenlevande. Däremot hade det blivit problematiskt ifall reptilägarna inte vet hur deras reptil naturligt lever eftersom de då hade fått frågor som inte var relevanta för deras reptil.

Under skapandet av enkäten gjordes bedömningen att frågan om djuraffären rekommenderade badvatten för reptilen inte var lämplig för sköldpaddor. Detta berodde på att arts specifika rekommendationer saknades för sköldpaddor i L80. På grund av detta fick sköldpaddsägarna i stället en fråga om de hade fått information om lämplig vattenkälla och en följdfråga där de fick bedöma kvaliteten av informationen jämfört med sammanfattad text från L80. Trots att arts specifika rekommendationer saknas i L80 finns det rekommendationer om vad som gäller för olika sköldpaddstyper. På grund av detta hade de i stället kunnat få en fråga som var baserad på att landsköldpaddor ska ha möjlighet att vada i sitt vatten, sumpsköldpaddor ska ha badvatten som de kan sänka ner hela skalet i och vattensköldpaddor ska få möjlighet att simma i sitt vatten. Däremot svarade samtliga sköldpaddsägare (n=4) att de inte fått information om lämpliga vattenkällor och en omformulering av frågan hade i detta fall därför inte förändrat resultatet.

För att få ett resultat i detta kandidatarbete där kvaliteten av informationen om foder gått att värdera hade enkätfrågorna behövt kompletteras med vetenskaplig forskning och rekommendationer. Enkäten hade även kunnat innehålla frågor där

respondenterna hade fått beskriva med vad och hur djuraffären rekommenderade att de skulle utfodra sin reptil.

6. Konklusion

Kandidatarbetets resultat visade på flera brister i vilken utsträckning reptilägare får information av djuraffärer om reptiler vid inköpstillfället. Majoriteten av djuraffärerna gav inte ut korrekt information som var anpassad för arten för minimimått, luftfuktighet eller allmän temperatur i jämförelse med svensk lagstiftning. Hälften av respondenterna fick ingen information om lämpligt substrat, inredning, badvatten, temperaturgradient och foder. Informationen som djuraffärerna tillhandahöll var även av mycket varierande kvalitet vid jämförelse med svensk lagstiftning. Efter ytterligare jämförelse visade resultatet däremot att majoriteten av respondenterna fick samstämmig information av djuraffärerna om värmekällor. Enkätstudiens resultat visar tendenser till att informationen från djuraffärer är bristfällig i både mängd och kvalitet i jämförelse med svensk lagstiftning. Det går däremot inte att med säkerhet dra några slutsatser om detta på grund av den låga svarsfrekvensen. Resultatet tyder på att reptilägare som köper sina reptiler från djuraffärer inte får information eller att informationen de får är felaktig. Djursjukskötare har därför en viktig roll att fånga upp eventuella tecken på brister i skötseln som kan ha orsakats av detta. Eftersom djursjukskötare i sin rådgivande roll på klinikerna möter reptilägare finns möjlighet till informationsöverföring för att främja god hälsa och välmående hos reptilerna om tydligare lagstiftning och rekommendationer finns att tillgå.

Det råder stor osäkerhet kring var informationsöverföringen brister och vad som kan vara orsaken till detta, men det skulle möjligen vara en stark indikation på att fler svenska studier är nödvändiga för att undersöka hur väl svensk lagstiftning följs. Studenterna skulle även vilja se revideringar i L80 med bland annat mer artspecifika utfodringsrekommendationer, utveckling i den taxonomiska artlistan och specificering av vilka arter som har behov av grävmöjligheter. Framtida studier i ämnet skulle med fördel ske i kombination med informationsinhämtning direkt från djuraffärerna samt en enkät utformad med fler kontrollfrågor och längre publikationstid.

Referenser

- Agria (2026). Populäraste smådjuren 2025.
<https://www.agria.se/smadjur/artiklar/om-smadjur/popularaste-smadjuren/>
[2026-02-17]
- Arena, P.C och Warwick, C. (2023). Spatial and Thermal Factors. I: Warwick, C., Arena, P.C., Burghardt, G.M. (red.) *Health and Welfare of Captive Reptiles: Second edition*. Springer. 417–445.
<https://doi.org/10.1007/978-3-030-86012-7>
- Azevedo, A., Whiting, M., Guimarães, L., Ferraz, J. & Magalhães-Sant’Ana, M. (2021). Pet reptiles: are we meeting their needs? *Animals*. 11(10), 2964.
<https://doi.org/10.3390/ani11102964>
- Crisante, A., Burman, O.H.P. & Wilkinson, A. (2023). Does ownership impact perception of reptile cognitive abilities and welfare needs? *Applied animal behaviour science*. 268, 106067.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2023.106067>
- Crisante, A., Wilkinson, A., Pike, T.W., Rickman, E.L. & Burman, O.H.P. (2025). Does environmental enrichment impact the behaviour and welfare of bearded dragons (*Pogona vitticeps*)? *Applied animal behaviour science*. 292, 106751.
<https://doi.org/10.1016/j.applanim.2025.106751>
- D’Cruze, N., Paterson, S., Green, J., Megson, D., Warwick, C., Coulthard, E., Norrey, J., Auliya, M. & Carder, G. (2020). Dropping the Ball? The Welfare of Ball Pythons Traded in the EU and North America. *Animals*. 10(3), 413.
<https://doi.org/10.3390/ani10030413>
- Djurskyddslag (2018:1192)
- Donoghue, S. (1998). Nutrition of pet amphibians and reptiles. *Seminars in avian and exotic pet medicine*. 7 (3), 148–153.
[https://doi.org/10.1016/S1055-937X\(98\)80006-6](https://doi.org/10.1016/S1055-937X(98)80006-6)
- European Parliament (2025) *Animal welfare and protection: EU laws explained (videos)*.
<https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20200624STO81911/animal-welfare-and-protection-eu-laws-explained-videos> [2026-03-31]
- Heinrich, M.L. & Heinrich, K.K. (2016). Effect of Supplemental Heat in Captive African Leopard Tortoises (*Stigmochelys pardalis*) and Spurred Tortoises (*CENTROCHELYS sulcata*) on Growth Rate and Carapacial Scute Pyramiding. *Journal of Exotic Pet Medicine*. 25 (1), 18–25.
<https://doi.org/10.1053/j.jepm.2015.12.005>
- Hollandt, T., Baur, M. & Wöhr, A.-C. (2021). Animal-appropriate housing of ball pythons (*Python regius*)—Behavior-based evaluation of two types of housing systems. *PloS one*. 16 (5), e0247082.
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0247082>

- Hornby, J.M., Hedley, J. (2024). Reptile husbandry: the basics. *Companion animal*. 29 (11), 2–7.
<https://doi.org/10.12968/coan.2023.0051>
- Howell, T.J., Bennett, P.C. (2017). Despite their best efforts, pet lizard owners in Victoria, Australia, are not fully compliant with lizard care guidelines and may not meet all lizard welfare needs. *Journal of Veterinary Behavior*. 21, 26–37.
<https://doi.org/10.1016/j.jveb.2017.07.005>
- Jordbruksverket (2025). *Djurskyddet i Sverige*.
<https://jordbruksverket.se/djur/djurskydd-smittskydd-djurhalsa-och-folkhalsa/djurskyddet-i-sverige#vad-styr-jordbruksverkets-djurskyddsarbete>
 [2026-03-11]
- Kischinovsky, M., Raftery, A., Sawmy, S. (2018). Husbandry and Nutrition. I: Monks, D., Carmel, B., Johnson, R., Doneley, B. (red.) *Reptile Medicine and Surgery in Clinical Practice*. John Wiley & Sons, Incorporated. 45–60.
<https://doi.org/10.1002/9781118977705.ch4>
- Kreger, M.D., Mench, J.A. (1993). Physiological and behavioral effects of handling and restraint in the ball python (*Python regius*) and the blue-tongued skink (*Tiliqua scincoides*). *Applied animal behaviour science*. 38 (3), 323–336.
[https://doi.org/10.1016/0168-1591\(93\)90030-S](https://doi.org/10.1016/0168-1591(93)90030-S)
- Love, C (2023). *Bearded dragon* [Faktablad]. UC Davis Weill School of Veterinary Medicine.
https://arborviewah.com/wpcontent/uploads/2024/01/1900534_ArborViewCareGuides-BeardedDragon_010524.pdf [2026-04-20]
- Mathies, T., Felix, T.A., Lance, V.A. (2001). Effects of Trapping and Subsequent Short-Term Confinement Stress on Plasma Corticosterone in the Brown Treesnake (*Boiga irregularis*) on Guam. *General and comparative endocrinology*. 124 (1), 106–114.
<https://doi.org/10.1006/gcen.2001.7694>
- Oguni, J., Asseno, L.M (2021). *How to keep your Russian tortoise healthy, happy and safe!* [Faktablad]. North American Veterinary Community.
<https://birdsandexotics.com/wp-content/uploads/2021/12/Russian-Tortoise-ARAV.pdf> [2026-04-20]
- O’Malley, B. (2018). Anatomy and Physiology of Reptiles. I: Monks, D., Carmel, B., Johnson, R., Doneley, B. (red.) *Reptile Medicine and Surgery in Clinical Practice*. John Wiley & Sons, Incorporated. 15–32.
<https://doi.org/10.1002/9781118977705.ch2>
- Ooninx, D., van Leeuwen, J. (2017). Evidence-Based Reptile Housing and Nutrition. The veterinary clinics of North America. *Exotic animal practice*. 20 (3), 885–898.
<https://doi.org/10.1016/j.cvex.2017.04.004>
- Providence Animal Hospital (2023). *What is a good reptile pet for a beginner?*
<https://www.waxhaw.providencevets.com/site/blog/2023/11/15/best-pet-reptiles-for-beginners> [2026-04-14]

- Rendle, M., Cracknell, J. (2012). Reptiles: biology and husbandry. I: Varga, M., Lumbis, R., Gott, L. *BSAVA Manual of Exotic Pet and Wildlife Nursing: 1st Edition*. British Small Animal Veterinary Association. 80-108.
- Rossi, J.V. (2006). *General Husbandry and Management*. I: Mader, D.R. (red.) Reptile Medicine and Surgery. Saunders. 25–41.
<https://doi.org/10.1016/B0-72-169327-X/50008-0>
- Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:15) om villkor för hållande, uppfödning och försäljning m.m. av djur avsedda för sällskap och hobby, saknr L80.
- Tyrrell, C.L., Cree, A. (1998). Relationships between Corticosterone Concentration and Season, Time of Day and Confinement in a Wild Reptile (Tuatara, *Sphenodon punctatus*). *General and comparative endocrinology*. 110 (2), 97–108.
<https://doi.org/10.1006/gcen.1997.7051>
- Valdez, J.W. (2021). Using Google Trends to Determine Current, Past, and Future Trends in the Reptile Pet Trade. *Animals*. 11 (3), 676.
<https://doi.org/10.3390/ani11030676>
- Världsnaturfonden WWF (2026). *Ball Python Pet Risk and Care Assessment*.
<https://www.worldwildlife.org/our-work/wildlife/wildlife-crime/responsible-pet-guide/assessed-exotic-species/ball-python/> [2026-04-20]
- Warwick, C., Grant, R., Steedman, C., Howell, T.J., Arena, P.C., Lambiris, A.J.L., Nash, A.-E., Jessop, M., Pilny, A., Amarello, M., Gorzula, S., Spain, M., Walton, A., Nicholas, E., Mancera, K., Whitehead, M., Martínez-Silvestre, A., Cadenas, V., Whittaker, A. & Wilson, A. (2021). Getting It Straight: Accommodating Rectilinear Behavior in Captive Snakes—A Review of Recommendations and Their Evidence Base. *Animals*. 11 (5), 1459.
<https://doi.org/10.3390/ani11051459>
- Wiesner, C.S., Iben, C. (2003). Influence of environmental humidity and dietary protein on pyramidal growth of carapaces in African spurred tortoises (*Geochelone sulcata*). *Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition*. 87(1–2), 66–74.
<https://doi.org/10.1046/j.1439-0396.2003.00411.x>
- Wilkinson, S.L. (2015). Reptile Wellness Management. *Veterinary Clinics of North America: Exotic Animal Practice*. 18(2), 281–304.
<https://doi.org/10.1016/j.cvex.2015.01.001>
- Williams, D.L., Jackson, R. (2016). Availability of Information on Reptile Health and Welfare from Stores Selling Reptiles. *Open Journal of Veterinary Medicine*. 6 (3), 59–67.
<http://dx.doi.org/10.4236/ojvm.2016.63007>
- Wisconsin Herpetological Association (2025). *Top 10 Beginner Reptiles and Amphibians-Lizards!*
<https://www.wisconsinherps.org/educational-articles/top-10-beginner-reptiles-and-amphibians-lizards> [2026-04-14]

Zieliński, D. (2023). The Effect of Enrichment on Leopard Geckos (*Eublepharis macularius*) Housed in Two Different Maintenance Systems (Rack System vs. Terrarium). *Animals*. 13 (6), p.1111.
<https://doi.org/10.3390/ani13061111>

Tack

Vi är mycket tacksamma för alla reptilägare som tog sig tid att svara på vår enkät. Vi vill även tacka de facebookgrupper och forum som tillät publiceringen av vår enkät. Vi vill också tacka vår skrivgrupp, handledare, familj och vänner för deras hjälp med vårt arbete.

Bilaga 1

Hej! Vi heter Eira och Rebecca och är studenter vid djursjukskötprogrammet på Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Vi skriver just nu vårt kandidatarbete i djuromvårdnad där vi vill undersöka vilken information djuraffärer ger till djurägare vid köp av en reptil.

Är du över 18 år och har köpt en reptil från en djuraffär får du väldigt gärna svara på vår enkät. Alla svar kommer självklart att vara anonyma!

OBS! Om du har flera reptiler inköpta från djuraffärer vid olika tillfällen ber vi dig att svara utifrån den senaste reptilen du köpte.

Enkäten består av mellan 13–17 frågor och tar ungefär 5–10 minuter att utföra. Tänk på att inte skriva namn eller andra personuppgifter i fritextfälten!

De frågor du kommer få svara på kommer att skilja sig beroende på vilka svarsalternativ du väljer.

Glöm inte att klicka på "Avsluta" eller "✓"-symbolen i slutet av enkäten för att skicka in den.

Tack för att du har valt att svara på vår enkät!

//Eira & Rebecca

Är du över 18 år gammal?

- Ja
- Nej (Enkäten avslutas)

Vilken grupp passar bäst in på din reptil? (Svara utifrån den reptil du senast införskaffade)

- Orm
- Ödla
- Sköldpadda

-Ormar

Vilken ormart har du? (Svara utifrån den orm du senast införskaffade)

Ange specifik art, exempelvis "kungspyton" i stället för endast "pytonorm"
(latinskt namn går också bra)

Fritext:

Fick du information om minimikraven på terrariets storlek för din orm?

Ja

Nej

Annat:

2 Utrymme för ormar av marklevande arter

Ormens längd (cm)	Minsta tillåtna yta (m ²)	Minsta yta per orm vid grupp-hållning (m ²)	Minsta höjd (m)
Upp till 30	0,03	0,015	0,1
31-40	0,04	0,02	0,12
41-50	0,06	0,03	0,15
51-75	0,12	0,06	0,2
76-100	0,25	0,12	0,28
101-125	0,43	0,2	0,35
126-150	0,63	0,3	0,45
151-200	1,0	0,5	0,5
201-300	2,15	1,0	0,7
301-400	4,1	2,0	1,0
401-500	6,8	3,4	1,3
Mer än 500	9,0	4,5	1,5

Ormens längd mäts från nospetsen till svanspetsen.

1 Utrymme för ormar av trädlevande arter

Ormens längd (cm)	Minsta tillåtna yta (m ²)	Minsta yta per orm vid grupp-hållning (m ²)	Minsta höjd (m)
Upp till 35	0,03	0,015	0,17
36-40	0,04	0,02	0,2
41-50	0,06	0,03	0,25
51-75	0,12	0,06	0,4
76-100	0,25	0,12	0,5
101-125	0,4	0,2	0,65
126-150	0,55	0,27	0,75
151-175	0,75	0,37	0,85
Mer än 175	1,0	0,5	1,0

Ormens längd mäts från nospetsen till svanspetsen.

Hur väl stämde informationen om minimikrav överens med de angivna måtten i tabellen som är relevant för din orm (träd- eller marklevande)?

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämpligt substrat (bottenmaterial) till din orm?

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

- Ormar som naturligt gräver ska ha ett löst, grävbart bottenmaterial av torv, täckbark, jord, sand eller dylikt.

-Ormar av arter som i naturen lever i sand ska ha sand som bottenmaterial.

-Bottenmaterialets innehåll av fukt ska vara anpassat efter ormartens behov.

-Marklevande ormarter bör alltid ha tillgång till torra ställen i bottenmaterialet.

-Om ormarten naturligt gräver ner sig, ska bottenmaterialets lager vara minst lika tjockt som ormens bredd.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämplig inredning till din orm? (Exempelvis gömställen, kamouflage, bad, klättermöjligheter)

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Ormar ska ha gömställen anpassade efter sin storlek och art.

-Ormar som använder sin omgivning för kamouflage ska erbjudas det. Det kan bestå av växter, utströdda löv eller dylikt.

-Om ormen är i behov av badvatten ska det vara tillräckligt djupt att ormen kan sänka ner hela sin kropp men samtidigt vila mot botten och kunna ha huvudet ovanför ytan.

-Trädlevande ormar ska ha grenar eller dylikt så att de kan röra sig och vila ovan mark med stöd för kroppen på flera ställen. Grenar bör vara minst lika grova som ormens kropp.

-Finns det flera ormar i terrariet ska alla samtidigt kunna utnyttja gömställen, kamouflage och badvatten.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Rekommenderade djuraffären badvatten för din orm?

- Ja
- Nej
- Annat:

Fick du information om vikten av att ha en temperaturgradient (varmare på ena sidan av terrariet och svalare på andra)?

- Ja
- Nej
- Annat:

**Fick du information om lämplig allmän temperatur* under dagtid för din orm?
(*Temperaturen i större delen av terrariet, exklusive uppvärmningsplats/solplats)**

- Ja (20–24°C)
- Ja (24–27°C)
- Ja (27–30°C)
- Nej
- Annat:

Fick du information om lämpliga värmekällor för din orm?

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan? -

- Ormar ska hållas vid ett klimat som är anpassat efter artens behov.
- En värmekälla ska ge värme, på ett sätt som är anpassat till ormens levnadssätt och ska vara placerad på en plats som ormen gillar att vara på.
- Om det finns flera ormar i terrariet ska alla samtidigt ha tillgång till uppvärmningsplatser.
- Dagaktiva ormar som solar för att ta upp värme ska vid sin varmaste värmekälla även ha hög ljusintensitet.
- Trädlevande ormar bör ha uppvärmningsplatser ovan mark.
- Marklevande solande ormar bör ha uppvärmningsplatser på marken.

-Marklevande ormar som upptar värme via föremål bör ha ledningsvärme på marken. -

Ormen ska ha en uppvärmningsplats på minst 35–50°C beroende på artens behov.

-Temperaturen på en uppvärmningsplats får inte överstiga 50°C. Lampor, element och andra värmekällor med en yttemperatur över 50°C ska vara försedda med skydd eller vara placerade så att djuren inte kan komma i direkt kontakt med dem.

-Under natten bör temperaturen sänkas mer eller mindre beroende på ormens art.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämplig luftfuktighet för din orm? Välj det alternativ som passar in bäst/är närmast

- Ja (under 50%)
- Ja (50–70%)
- Ja (70–100%)
- Nej
- Annat:

Hur rekommenderade djuraffären att du skulle ge din orm dricksvatten?

- Vattenskål
- Droppande/sprayat
- Annat:

Fick du information om vikten av att ge din orm en diet som är specifik för arten?

- Ja
- Nej
- Annat:

Ödlor 🦎

Vilken ödleart har du? (Svara utifrån den ödla du senast införskaffade)

Ange specifik art, exempelvis "leopardgecko" i stället för endast "gecko" (latinskt namn går också bra)

- Fritext:

Fick du information om minimikrav på terrariets storlek för din ödla?

- Ja
- Nej
- Annat:

Hur väl stämde informationen om minimikrav överens med de angivna måtten i tabellen som är relevant för din ödla (träd-/klipp- eller marklevande)?

1 Utrymme för ödlor av trädlevande och klipplevande arter

Ödlans längd (cm)	Minsta tillåtna yta (m ²)	Minsta yta per icke köns-mogen ödla vid grupp-hållning (m ²)	Minsta yta per köns-mogen ödla vid grupp-hållning (m ²)	Minsta höjd (m)
Upp till 15	0,06	0,0075	0,03	0,25
16-20	0,12	0,015	0,06	0,35
21-30	0,25	0,03	0,12	0,5
31-40	0,5	0,06	0,25	0,7
41-50	0,81	0,15	0,4	0,9
51-75	1,5	0,3	0,75	1,2
76-100	2,1	0,5	1,0	1,4
101-125	2,5	1,25	1,25	1,6
126-150	3,0	1,5	1,5	1,7
151-200	4,0	2,0	2,0	1,8

Ödlans längd mäts från nospetsen till svansspetsen; vid avbruten eller regenererad svans gäller uppskattat mått med ursprunglig svanslängd.

2 Utrymme för ödlor av marklevande arter

Ödlans längd (cm)	Minsta tillåtna yta (m ²)	Minsta yta per icke köns-mogen ödla vid grupp-hållning (m ²)	Minsta yta per köns-mogen ödla vid grupp-hållning (m ²)	Minsta höjd (m)
Upp till 10	0,06	0,0075	0,03	0,2
10-15	0,09	0,011	0,045	0,2
16-20	0,16	0,02	0,08	0,3
21-30	0,36	0,045	0,15	0,3
31-40	0,64	0,08	0,32	0,4
41-50	0,9	0,15	0,45	0,5
51-75	1,8	0,3	0,9	0,6
76-100	2,5	0,6	1,25	0,75
101-125	3,0	1,0	1,5	0,9
126-150	4,0	2,0	2,0	1,0
151-200	5,0	2,5	2,5	1,0

Ödlans längd mäts från nospetsen till svansspetsen; vid avbruten eller regenererad svans gäller uppskattat mått med ursprunglig svanslängd.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning

Ganska stor utsträckning

Stor utsträckning

Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämpligt substrat (bottenmaterial) för din ödla?

Ja

Nej

Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Ödlor som naturligt gräver ska ha ett löst, grävbart bottenmaterial av torv, täckbark, jord, sand eller liknande.

-Ödlor av arter som i naturen lever i sand ska ha sand som bottenmaterial.

-Bottenmaterialets innehåll av fukt ska vara anpassat efter ödleartens behov.

-Marklevande ödlor bör alltid ha tillgång till torra ställen i bottenmaterialet.

-Om ödlearten naturligt gräver ner sig, ska bottenmaterialets lager vara minst lika tjockt som ödlans bredd.

Inte alls

Mycket liten utsträckning

Liten utsträckning

Viss utsträckning

Ganska stor utsträckning

Stor utsträckning

Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämplig inredning för din ödla? (Exempelvis gömställen, kamouflage, bad, klättermöjlighet, viloplatser)

Ja

Nej

Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Ödlor ska ha gömställen anpassade efter sin storlek och art.

-Ödlor som använder sin omgivning för kamouflage ska erbjudas det. Det kan bestå av bladverk eller dylikt.

-Finns det flera ödlor i terrariet ska alla samtidigt kunna utnyttja gömställen, kamouflage, badvatten och viloplatser.

-Om ödlan är i behov av badvatten ska det vara lätt för ödlan att ta sig i och ur vattnet.

-Trädlevande ödlor ska ha klättergrenar, bladväxter eller dylikt så att de utan svårighet kan röra sig och vila ovan mark.

-Horisontella viloplatser ska vara tillräckligt stora för att ödlan ska kunna ligga naturligt. Grenar bör minst vara lika grova som ödlands diameter.

-Klipplevande ödlor ska ha klätterföremål med hyllor och vertikala skrovliga ytor.

Inte alls

Mycket liten utsträckning

Liten utsträckning

Viss utsträckning

Ganska stor utsträckning

Stor utsträckning

Mycket stor utsträckning

Rekommenderade djuraffären badvatten för din ödla?

- Ja
- Nej
- Annat:

Fick du information om vikten av att ha en temperaturgradient (varmare på ena sidan av terrariet och svalare på andra)?

- Ja
- Nej
- Annat:

**Fick du information om lämplig allmäntemperatur* under dagtid för din ödla?
(*Temperaturen i större delen av terrariet, exklusive uppvärmningsplats/solplats)**

- Ja (20–24°C)
- Ja (24–27°C)
- Ja (27–31°C)
- Nej
- Annat:

Fick du information om lämpliga värmekällor för din ödla?

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

- Ödlor ska hållas vid ett klimat som är anpassat efter artens behov.
- En värmekälla ska ge värme, på ett sätt som är anpassat till ödlans levnadssätt och vara placerad på en plats som ödlan gillar att vara på.
- Om det finns flera ödlor i terrariet ska alla samtidigt ha tillgång till uppvärmningsplatser.
- Dagaktiva ödlor som solar för att ta upp värme ska vid sin varmaste värmekälla även ha hög ljusintensitet.
- Träd-/klipplevande ödlor bör ha uppvärmningsplatser ovan mark.
- Marklevande solande ödlor bör ha uppvärmningsplatser med strålningsvärme på marken.
- Marklevande ödlor som upptar värme via föremål bör ha ledningsvärme på marken. - Dagaktiva ödlor som i naturen ofta exponerar sig för solljus bör ges möjlighet att syntetisera vitamin D3 genom regelbunden exponering för UVB-ljus rakt ovanifrån på tillräckligt avstånd för att undvika skador.
- Ödlan ska ha en uppvärmningsplats på minst 35–50°C beroende på artens behov.
- Temperaturen på en uppvärmningsplats får inte överstiga 50°C. Lampor, element och andra värmekällor med en yttemperatur över 50°C ska vara försedda med skydd eller vara placerade så att djuren inte kan komma i direkt kontakt med dem.
- Under natten bör allmäntemperaturen sänkas mer eller mindre beroende på ödlornas art.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämplig luftfuktighet för din odla? Välj det alternativ som passar in bäst/är närmast

- Ja (under 50%)

- Ja (50–70%)
- Ja (70–100%)
- Nej
- Annat:

Hur rekommenderade djuraffären att du skulle ge din ödla dricksvatten?

- Vattenskål
- Droppande/Sprejat
- Annat:

Fick du information om vikten av att ge din ödla en diet som är specifik för arten?

- Ja
- Nej
- Annat:

Sköldpaddor 🐢

Vilken sköldpaddsort har du? (Svara utifrån den sköldpadda som senast införskaffades)

Ange specifik art, exempelvis "grekisk landsköldpadda" i stället för endast "landsköldpadda" (latinskt namn går också bra)

- Fritext:

Fick du information om minimikrav på terrariets storlek för din sköldpadda?

- Ja
- Nej
- Annat:

Hur väl stämde informationen om minimikrav överens med de angivna måtten i tabellen som är relevant för din sköldpadda (land-/sump- eller vattenlevande)?

1 Utrymme för landsköldpaddor och sumpköldpaddor

Sköldpaddans längd (cm)	Minsta tillåtna yta (m ²)	Minsta yta per sköldpadda vid grupphållning (m ²)	Minsta höjd (m)
Upp till 10	0,12	0,04	0,2
11-15	0,3	0,1	0,25
16-20	0,5	0,16	0,3
21-30	1,1	0,36	0,4
31-40	2,0	0,66	0,5
41-50	4,0	1,33	0,6
Mer än 50	8,0	2,6	0,8

Sköldpaddans längd mäts i en rak linje från den främre till den bakre skalkanten.

2 Utrymme för vattensköldpaddor

Sköldpaddans längd (cm)	Minsta tillåtna vattenyta (m ²)	Minsta vattenyta per sköldpadda vid grupphållning (m ²)	Minsta vattendjup (m)
Upp till 5	0,06	0,01	0,1
6-10	0,16	0,03	0,15
11-15	0,35	0,06	0,2
16-20	0,6	0,12	0,3
21-30	1,0	0,2	0,35
31-40	2,0	0,5	0,4

Sköldpaddans längd mäts i en rak linje från den främre till den bakre skalkanten.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning

- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämpligt substrat (bottenmaterial) för din sköldpadda?

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Terrariets botten ska vara täckt med ett bottenmaterial som är anpassat efter sköldpaddans behov.

-Land- och sumpsköldpaddor, av arter som naturligt gräver ska ha ett löst, grävbart bottenmaterial av torv, täckbark, jord, sand eller dylikt.

-Vattensköldpaddor som naturligt gräver ner sig ska ha en mjuk botten vars tjocklek minst är skalets höjd.

-Bottenmaterialets lager ska ha en tjocklek som minst motsvarar höjden på sköldpaddans skal.

-Bottenmaterialets innehåll av fukt ska vara anpassat efter sköldpaddans behov.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämplig inredning till din sköldpadda? (Exempelvis gömställen som grottor, växter och föremål)

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Det ska finnas gömställen som är anpassade efter sköldpaddans art och storlek. Det kan exempelvis vara grottor, föremål, växter eller dylikt.

-Finns det flera sköldpaddor ska alla kunna gömma sig samtidigt.

-Vattensköldpaddor ska ha möjlighet att gå upp på land. Landdelen ska vara helt ovanför vattenytan och vara större än vattensköldpaddan. Det ska vara enkelt för vattensköldpaddan att ta sig i och ur vattnet.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om lämplig vattenkälla för din sköldpadda?

- Ja
- Nej
- Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Landsköldpaddor ska ha vatten som de kan vada i.

-Sumpsköldpaddor ska ha badvatten. Den djupaste delen ska minst motsvara höjden på en vuxen sköldpaddas skal.

-Sköldpaddan ska lätt kunna ta sig i och ur vattenkällan.

-Vattensköldpaddor ska kunna simma, dyka och gömma sig i sitt vatten.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om vikten av att ha en temperaturgradient (varmare på ena sidan och svalare på andra)?

- Ja
- Nej
- Annat:

Fick du information om vikten av att hålla din sköldpadda vid en temperatur som är anpassad efter arten?

- Ja
- Nej
- Annat:

Fick du information om lämplig värmekälla för din sköldpadda?

- Ja
- Nej

Annat:

I hur stor utsträckning överensstämmer informationen du fick med texten nedan?

-Sköldpaddor ska hållas vid ett klimat som är anpassat efter artens behov.

-En värmekälla ska ge värme, på ett sätt som är anpassat till sköldpaddans levnadssätt och vara placerad på en plats som sköldpaddan gillar att vara på.

-Om det finns flera sköldpaddor i samma utrymme ska alla samtidigt ha tillgång till uppvärmningsplatser.

-Dagaktiva sköldpaddor som solar för att ta upp värme ska vid sin varmaste värmekälla även ha hög ljusintensitet.

-Vattensköldpaddor bör ha strålningsvärme i sin landdel.

-Dagaktiva sköldpaddor som i naturen ofta exponerar sig för solljus bör ges möjlighet att syntetisera vitamin D3 genom regelbunden exponering för UVB-ljus rakt ovanifrån på tillräckligt avstånd för att undvika skador.

-Temperaturen på en uppvärmningsplats får inte överstiga 50°C. Lampor, element och andra värmekällor med en yttemperatur över 50°C ska vara försedda med skydd eller vara placerade så att djuren inte kan komma i direkt kontakt med dem.

- Inte alls
- Mycket liten utsträckning
- Liten utsträckning
- Viss utsträckning
- Ganska stor utsträckning
- Stor utsträckning
- Mycket stor utsträckning

Fick du information om vikten av att hålla din sköldpadda vid en luftfuktighet som är anpassad efter arten?

Ja

- Nej
- Annat:

Fick du information om vikten av att ge din sköldpadda en diet som är specifik för arten?

- Ja
- Nej
- Annat:

Här kan du skriva om du har några övriga kommentarer eller om det är något du vill tillägga som du inte har kunnat svara på i enkäten. Tänk på att inte skriva namn eller andra personuppgifter i fritextfälten!

Glöm inte att klicka på "Avsluta" eller "✓"-symbolen för att skicka in enkäten.

- Fritext:

Tack så mycket för att du har tagit dig tid att svara på vår enkät!

Om du känner någon som denna enkät är relevant för får du gärna skicka den vidare.

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU kan publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver i sådana fall godkänna publiceringen. I samband med att du godkänner publicering kommer SLU även att behandla dina personuppgifter (namn) för att göra arbetet sökbart på internet. Du kan närsomhelst återkalla ditt godkännande genom att kontakta biblioteket.

Även om du väljer att inte publicera arbetet eller återkallar ditt godkännande så kommer det arkiveras digitalt enligt arkivlagstiftningen.

Du hittar länkar till SLU:s publiceringsavtal och SLU:s behandling av personuppgifter och dina rättigheter på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>

Föreliggande arbete ska publiceras med 12 månaders fördröjning av fulltexten (tillfälligt läsningsembargo). Därefter ger jag/vi härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

JA, jag, Eira Wertsén har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

JA, jag, Rebecca Matani har läst och godkänner avtalet för publicering samt den personuppgiftsbehandling som sker i samband med detta

NEJ, jag, Eira Wertsén ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

NEJ, jag, Rebecca Matani ger inte min tillåtelse till att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.